

Cicero, Marcus Tullius: O povinnostech

Z překladu Jaroslava Ludvíkovského připravil Václav Cibula. Účinkuje Josef Somr. Režie Jan Tůma (15 min).

Marcus Tullius Cicero žil v bouřlivé době na sklonku římské republiky. Narodil se roku 106 př. n. l., byl zavražděn roku 43 př. n. l. Jeho filozofické i teoretické spisy a řeči představují veliký vliv na evropské myšlení vůbec. Cicero čerpal hlavně z řecké filozofie, ale nedržel se nikdy učení jediného filozofického spisu. Zvláštní pozornost věnoval otázkám etickým, v nichž se filozof bezprostředně stýká s životní praxí.

Ve spise O povinnostech, ze kterého je tato úvaha, podal Cicero systematický výklad praktické morálky. Hlavním pramenem mu tady byla stoická etika, ale snad nejvíc tu čerpal z vlastních životních zkušeností. Prospěch a čestné jednání nesmějí být podle něho v rozporu. V důraze, s jakým žádá, aby prospěch jednotlivce nebyl v rozporu se zájmy celku, poznáváme jeho republikánské cítění, v té době tak silně ohrožované.

Cicero, Marcus Tullius: O pravé statečnosti

Úryvek z Tuskulských hovorů. Z překladu Josefa Hruší připravil Václav Cibula. Účinkuje Josef Somr. Režie Jan Tůma (14 min).

Marcus Tullius Cicero bývá považován za největšího řečníka starověku. Dokládají to především jeho obžalovací i obhajovací řeči ve významných státních záležitostech. Pozoruhodné je, že jeho nejlepší dochované spisy pocházejí především z let Ciceronova nuceného politického odpočinku. V této době napsal i své Tuskulské hovory, které napsal formou rozhovoru mezi učitelem a žákem. Ty se prý konaly na Ciceronově statku Tusculanum nedaleko Říma. Jsou to vlastně návody, jak překonat všechny afekty, strach, bolest, smutek a ostatní poruchy duševní rovnováhy, jak zůstat vždy svobodným člověkem. Osud i příroda chystají člověku těžké zkoušky, ale ty nejhorší si podle Cicerona připravuje člověk sám. Všechny pozemské strasti a svízele jsou více či méně zanedbatelné. V podstatě všechno záleží především na mravní hodnotě každého člověka.